

Fake'owe konta w mediach społecznościowych – jak z nimi walczyć?

Fikcyjne konta podszywające się pod inne osoby to plaga ostatnich czasów. W ocenie Meta Platform Inc. (dalej jako Meta), właściciela platform społecznościowych Facebook i Instagram, w IV kwartale roku 2022 r. fałszywe konta na pierwszym z wymienionych serwisów stanowiły około 4-5% miesięcznych aktywnych użytkowników [1]. Meta w tym czasie podjęła działania wobec 1,3 miliarda fałszywych kont [2]. Właściciel platformy TikTok (TikTok Inc.) w trzecim kwartale 2022 r. usunął z serwisu ponad 760 miliardów fałszywych obserwujących z powodu fałszywych kont [3].

Fake'owe konto to konto założone w celu podszywania się pod inną osobę najczęściej w celu spamowania, wyłudzenia danych osobowych lub rozsyłania złośliwego oprogramowania.

Do najpopularniejszych platform społecznościowych niewątpliwie zaliczają się Facebook, Instagram oraz TikTok [4]. Właściciele platform społecznościowych zakazują tworzenia profili i stron podszywających się pod innych użytkowników. Takie działania są zabronione, ponieważ są niezgodne ze standardami społeczności [Mety](#) oraz [TikToka](#). Platformy Facebook, Instagram czy TikTok wprowadziły również procedury ułatwiające zgłoszenie fake'owego konta.

Procedura zgłaszania fałszywego konta na Facebooku – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania fałszywego konta na Instagram – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania fałszywego konta na TikToku – [kliknij tutaj](#)

Niestety zgłoszenia rozpatrywane są długo i często

są bezskutecznie. Osobiście zmagalam się z problemem fikcyjnego konta i trwało to ponad miesiąc.

Fikcyjne konto to nie tylko problem podszywania się

Twórca internetowy, który boryka się z problemem podszywania się, powinien podjąć działania w kilku aspektach. Czasem samo zgłoszenie fałszywego konta do właściciela platformy może nie wystarczyć. Tworzeniu fake'owego profilu w celu podszywania się pod inną osobę towarzyszy wykorzystywanie wizerunku danej osoby, jej zdjęć lub filmików, danych osobowych, a nawet jej twórczości.

Podszywanie się pod inną osobę

Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku czy danych osobowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej to przestępstwo, które jest ścigane na wniosek pokrzywdzonego.

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 190a Kodeks karny

Jeżeli wiesz, że ktoś założył fikcyjne konto i podszywa się pod Ciebie, to możesz złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w najbliższej jednostce policji lub prokuraturze.

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie (+ przykładowy wzór)
– [kliknij tutaj](#)

Wiele osób uważa, że formalne zgłoszenie to walka z wiatrakami, bo ostatecznie postępowanie zostanie umorzone. Warto jednak wiedzieć, że nawet umorzone postępowanie może posłużyć jako dowód. Pamiętaj, że fikcyjne konta najczęściej zakładane są w celu popełnienia przestępstwa. Jeżeli do takiego dojdzie, a ktoś podszywa się pod Ciebie, to organy ścigania w pierwszej kolejności będą kontaktowały się z Tobą w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Formalne zawiadomienie w sprawie podszywania się pod Ciebie może okazać się pomocne. Wiele osób uważa, że formalne zgłoszenie to walka z wiatrakami, bo ostatecznie postępowanie zostanie umorzone. Warto jednak wiedzieć, że nawet umorzone postępowanie może posłużyć jako dowód. Pamiętaj, że fikcyjne konta najczęściej zakładane są w celu popełnienia przestępstwa. Jeżeli do takiego dojdzie, a ktoś podszywa się pod Ciebie, to organy ścigania w pierwszej kolejności będą kontaktowały się z Tobą w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Formalne zawiadomienie w sprawie podszywania się pod Ciebie może okazać się pomocne.

Wykorzystanie wizerunku bez zgody

Tworzeniu fikcyjnych kont towarzyszy najczęściej wykorzystywanie wizerunku osoby, pod którą dana osoba chce się podszyć. Warto wiedzieć, że za wykorzystanie cudzego wizerunku bez zgody jego właściciela możemy ponieść odpowiedzialność cywilną. Wizerunek podlega ochronie jako dobro osobiste.

Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie,

wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Art. 23 Kodeks cywilny

W przypadku naruszenia wizerunku, w szczególności bezprawnego jego wykorzystania, osoba poszkodowana może domagać się, aby osoba, która naruszyła dobra osobiste w postaci wizerunku:

- zaprzestała działania w postaci bezprawnego wykorzystywania wizerunku,
- dopełniła wszelkich czynności niezbędnych do usunięcia jego skutków, m.in. przez złożenie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie,
- zapłaciła zadośćuczynienie pieniężne lub odpowiednią sumę pieniężną na dany cel społeczny na zasadach ogólnych.

Jeżeli na skutek naruszenia wizerunku została wyrządzona szkoda majątkowa, to poszkodowany może domagać się zapłaty odszkodowania.

§ 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została

wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Art. 24 Kodeks cywilny

Na tym jednak nie koniec. Osoba chcąc rozpowszechniać wizerunek innego człowieka w internecie musi na to uzyskać jego zgodę. Od tej zasady istnieją jednak trzy wyjątki.

Nie trzeba uzyskiwać zgody na rozpowszechnienie wizerunku, kiedy:

1. wizerunek jest szczegółem większej całości,
2. udostępniamy wizerunek osoby powszechnie znanej w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych,
3. osoba otrzymała zapłatę za pozowanie.

Więcej na temat wykorzystywania wizerunku możesz poczytać [tutaj](#).

1. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. W braku wyraźnego zastrzeżenia zezwolenie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie.

2. Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku: osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych; osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

Art. 81 Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Platformy Facebook, Instagram czy TikTok nie mają osobnych

procedur dotyczących naruszenia wizerunku. Należy posiłkować się procedurą naruszenia prywatności.

Procedura zgłaszania naruszenia prywatności na Facebooku – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania naruszenia prywatności na Instagram – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania naruszenia prywatności na TikToku – [kliknij tutaj](#)

Wykorzystywanie zdjęć i twórczości bez zgody

Tworzeniu fikcyjnych kont towarzyszy najczęściej wykorzystywanie zdjęć, grafik lub nawet całych treści osoby, pod którą ktoś chce się podszyć. Zgodnie z zasadami Mety treści publikowane na Facebooku lub Instagramie nie mogą naruszać praw własności intelektualnej innych osób. Takie działania są zabronione, ponieważ są niezgodne ze standardami społeczności [Mety](#) czy [Tiktoka](#).

Właściciele popularnych platform wprowadzili procedury ułatwiające zgłoszenie naruszenie własności intelektualnej.

Procedura zgłaszania naruszenia własności intelektualnej na Facebooku – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania naruszenia własności intelektualnej na Instagramie – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania naruszenia własności intelektualnej na TikToku – [kliknij tutaj](#)

W świetle polskiego prawa możesz pociągnąć do odpowiedzialności cywilnej osobę wykorzystującą Twoją twórczość, wzywając ją do zaprzestania naruszenia Twoich praw autorskich. Podobnie jak w przypadku podszywania się istnieje również możliwość zainicjowania procedury karnej w zakresie przywłaszczenia autorstwa lub rozpowszechniania utworu bez pozwolenia.

1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.
3. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 191, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 193 ust. 2 lub art. 20 ust. 1-4, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 115 Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Naruszenie ochrony danych osobowych

Z tworzeniem fikcyjnego konta nierozzerwalnie związane jest także wykorzystywanie danych osobowych osoby pokrzywdzonej. Choć większość osób na hasło „RODO” krzywi się, to jednak w walce o likwidację fikcyjnego konta przepisy o ochronie danych osobowych stanowią pomocne narzędzie. Meta jako właściciel platformy Facebook oraz Instagram jest [administratorem danych osobowych](#), który musi m.in. zapewniać ochronę danych osobowych. Twórca internetowy, który ma konto na Instagramie lub profil na Facebooku, wspólnie z Metą jest [współadministratorem danych osobowych](#).

Jeżeli co najmniej dwóch administratorów wspólnie ustala cele i sposoby przetwarzania, są oni współadministratorami.

Art. 26 zdanie pierwsze RODO

Meta jako administrator ma obowiązek dysponować odpowiednimi środkami technicznymi i organizacyjnymi, aby zapewnić właściwy stopień bezpieczeństwa danych osobowych, a w przypadku naruszenia ochrony danych osobowych rozpocząć procedurę naruszenia danych osobowych.

Procedura zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych na Facebooku oraz Instagramie – [kliknij tutaj](#)

Procedura zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych na TikToku – [kliknij tutaj](#)

Przeczytaj: [RODO jako narzędzie w walce z fikcyjnym kontem w mediach społecznościowych](#)

Podsumowanie

Podejmując działania mające na celu usunięcie fikcyjnego konta, warto zająć się tematem kompleksowo i zgłosić naruszenie kilku przepisów jednocześnie, wskazując, że właściciel fikcyjnego konta nie tylko podszywa się pod nas, narusza nasz wizerunek oraz nasze prawa autorskie, lecz także łamie przepisy o ochronie danych osobowych. To nieprawda, że właściciele takich kont mogą czuć się bezkarnie.

Niniejszy artykuł ma charakter wyłącznie edukacyjny i nie stanowi porady prawnej ani opinii prawnej. Zapoznaj się z [notą prawną](#).

Jeżeli potrzebujesz indywidualnej pomocy związanej dostosowaniem się do zmian prawnych, napisz na napisz@tudzialprawny.pl.

Stan prawny na dzień: **20.04.2023 r.**

Bibliografia

1. Meta, [Fałszywe konta i konta, na które ktoś się włamał](#), dostęp: 05.04.2023 r.
 2. Meta, [Zasady społeczności Instagram](#), dostęp: 05.04.2023 r.
 3. Meta, [Zasady społeczności Facebook](#), dostęp: 05.04.2023 r.
 4. Meta, [Zasady ochrony prywatności](#), dostęp: 05.04.2023 r.
 5. TikTok, [Zasady społeczności](#), dostęp: 20.04.2023 r.
 6. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE z 2016 r., L 119/1 ze zm.), Lex.Wyrok TSUE z dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie C-40/17, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-40/17>, 05.04.2023 r.
 7. Wyrok TSUE z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie C-210/16, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-210/16>, 05.04.2023 r.
- [1] Meta, [Fake Accounts](#), dostęp: 05.04.2023 r.; Meta nie podaje jednak liczby fikcyjnych kont w odniesieniu do platformy Instagram.
- [2] S. Dixon, [Actioned fake accounts on Facebook worldwide from 4th quarter 2017 to 4th quarter 2022](#), dostęp: 20.04.2023 r.
- [3] L. Ceci, [TikTok: fake engagement removed 2021-2022](#),

dostęp: 20.04.2023 r.

[4] N. Gil, [Przewodnik po mediach społecznościowych 2022 – analiza trendów w Polsce](#), dostęp: 05.04.2023 r.

Źródło zdjęcia:
energepic.com, <https://www.pexels.com/pl-pl/zdjecie/kobieta-siedzaca-przed-macbookiem-313690/>, dostęp: 25.04.2023 r.